

‘Melken hoort bij de opvoeding’

Alle 325 koeien gezond door aandacht voor preventie, vast stramien en enthousiasme van gehele familie.

Het grote gezin Neutel werkt van kinds af aan mee op de boerderij. Vader en moeder hebben de touwtjes strak en prettig in handen; zowel familielevens als het wel en wee tussen de koeien. Eenieder weet waar hij of zij aan toe is en dat vertaalt zich in tevredenheid, gretigheid en gezondheid. De parallelen tussen de gezinsleden en de koeien zijn op meerdere vlakken opvallend interessant. Met stralende glimlachen vullen de dochters, zoon en ouders elkaar aan wanneer ze vertellen over de keuzes die zij hebben gemaakt in de afgelopen 30 jaar. Met als rode draad: aandacht voor iedere koe, voorkomen dat dieren ziek worden en keuzes maken gericht op de langere termijn.

*Familie Neutel bestaande uit; Roel Neutel (59), Wil-
lie Neutel (59), Didi Doreen (30), Maroesjka (28),
Eleonora (27), Bernice (24) en Wouter (22) met
vriendin Kimberley (20), runnen een familiebedrijf
pur sang. Zij houden 325 stuks melkkoeien, met bij-
behorend jongvee. Op 170 hectare grond realiseren
zij een jaarproductie van 3 miljoen kilo melk. Top-
prestaties gaan hand in hand met gezond vee, zo
kalven ze gemiddeld af op 24 maanden en houden
ze ziektes als IBR en BVD buiten de deur met een
jaarrond vaccinatieschema.*

Aan de doorgaande provinciale weg richting de ‘grote stad’ Hoogeveen grenst nog net voor de bebouwde kom een oprijlaan. Daar grazen grote parmantige zwartbonte Holstein koeien aan weerszijden van deze bestraatte toegang tot het erf van de familie Neutel. Op de trap naar de begane grond van het op een heuvel gelegen huis, verwelkomt een knappe jonge vrouw haar bezoekers. Zij seint haar niet minder charmante zus dat de gasten zijn gearriveerd en ze neemt plaats op een robuuste houten picknicktafel. Deze biedt plek aan wel 20 personen. Wat tijdens het serveren van een warme plak appelcake een niet al te overbodig formaat blijkt te zijn. Want na 5 schotels aan zussen en ouders te hebben uitgedeeld, staat Eleonora met nog meer schotels klaar voor haar broer en zijn vriendin. Zo vlot als deze familie plaats nam, geeft ook hun aanstekelijke enthousiasme aan hoe betrokken ze allemaal zijn bij iedere koe die daar in de verte graast en ieder kalf dat tevreden in het stro ligt. Met recht is dit een familiebedrijf. En wat voor één.

‘Eerst trekkerrijbewijs, dan auto- rijlessen’

Allemaal hebben ze in hun jeugd meegeholpen op het bedrijf. De vier dochters en zoon Neutel begonnen op de basisschool al om koeien op te halen en op ‘knopjes te drukken.’ Tot hun 21ste jaar molken ze regelmatig de koeien. “Ook op zondagmiddag wanneer we fijn met vriendinnen bij het zwembad lagen”, herinnert Eleonora zich. Vader Roel legt uit: “Ze mochten ook klusjes in huis doen, zoals de vaatwasser uitpakken. Maar daar kwam het nooit van. Willie was ze voor”, zegt hij lachend over zijn vrouw. Zij is overigens niet alleen binnenshuis actief, ook schroomt ze niet om de mouwen op te stropen in het bedrijf. “Toen hadden we maar bedacht dat de kinderen allemaal een dag in de week de koeien moesten melken. Daar kregen ze trouwens wel zakgeld voor.” Ook het trekkerrijbewijs haalden ze allemaal. “Pas daarna mochten we het autorijbewijs halen,” aldus Maroesjka. Inmiddels hebben ze bijna allemaal een baan buitenshuis, maar ze kijken blijmoedig terug op de tijd dat ze in de melkput verbleven.

‘Bezorgdheid overkomen door aanpakkersmentaliteit’

“Het melken hoorde bij onze opvoeding”, geven ze lachend aan. “Het boerenleven zit in ons.” En ook: “We zijn heel blij dat iemand van ons het overneemt.” De Benjamin van het gezin: Wouter zal het stokje overnemen van vader wanneer de tijd rijp is. “We zijn trots op ons bedrijf. In 20 jaar tijd zijn we vervijfvoudigd. Het zou zonde zijn om het op te geven. En als het in de familie blijft, kunnen wij allemaal betrokken blijven. We weten uit eigen ervaring wat het voor Wouter betekent om boer te blijven.” En dat is geen sinecure, spreekt Willie haar bezorgdheid uit. “Al die regelgeving, het vraagt veel van je als ondernemer. Die angst en bezorgdheid zie ik bij de jongelui gelukkig niet terug. Het zijn aanpakkers en ondernemers.”

Verplaatst en gegroeid

Het bedrijf Neutel kent een lange geschiedenis. Zo’n 500 meter van de plek waar de familie de koeien nu al 20 jaar melkt was opa Neutel al boer. Zoon Roel en zijn broer namen het over en molken al 120 koeien toen de gemeente Hoogeveen kwam met de vraag of ze ruimte wilden maken voor een nieuwbouwwijk. Ieder op hun eigen manier gaven ze gehoor aan de gemeente. De broer van Roel vertrok vervolgens naar Groningen met 60 koeien, Roel en Willie streken 500 meter verderop neer met de andere helft van de veestapel. “Het land hier hadden we al in erfpacht”, licht Roel de keuze toe. “We konden onze huiskavel flink uitbreiden én er was een bouwkaavel. In het najaar van 1998 was de stal klaar en konden de koeien over, in het voorjaar van 1999 verhuisde het jonge gezin naar hun nieuwe plek. Met hard werken –

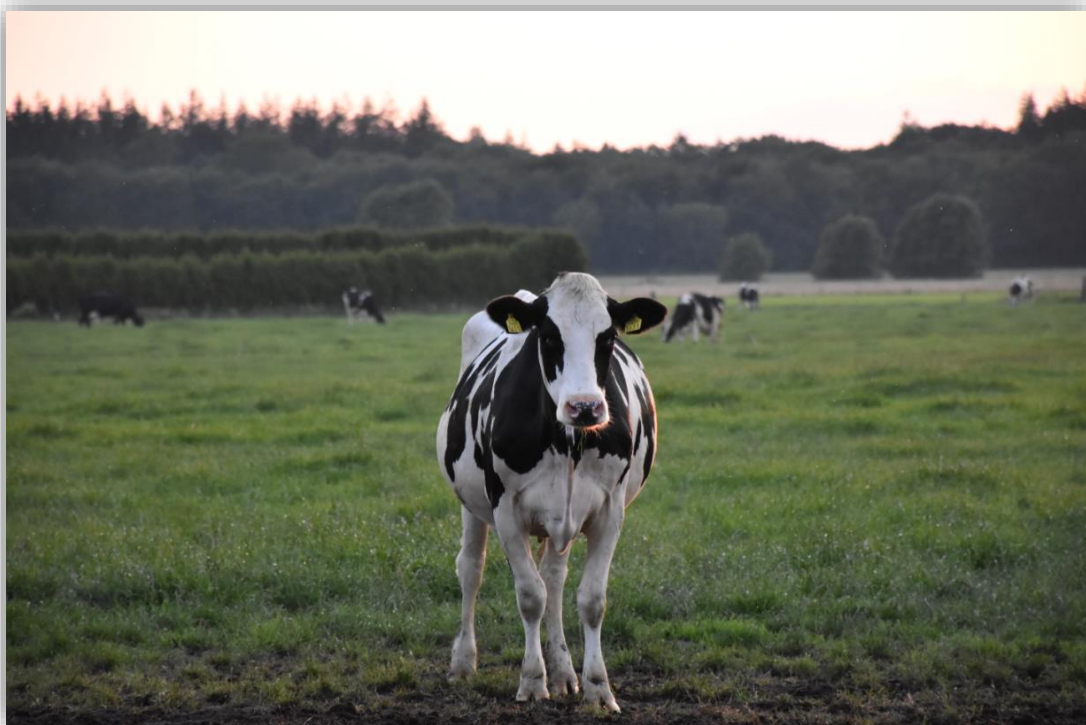

“Roel is altijd bij het vee”- en mooie technische resultaten wisten ze hun veestapel te laten groeien tot 325 stuks melkkoeien, met bijbehorend jongvee. “Gegroeid uit eigen aanwas”, zegt bedrijfsopvolger Wouter er nog bij. In totaal hebben ze 170 hectare grond bij het bedrijf, waarvan 40 hectare mais. Met een gezonde veestapel, goede technische resultaten en daarmee een lage kostprijs kun je een hoop bereiken. “Je kan alleen groeien als alles goed gaat.”

‘Geen tijd voor trammelant’

Een gezonde veestapel wil de familie als een vanzelfsprekendheid zien. “Het allerbeste is natuurlijk ziekten voorkomen”, geeft Eleonora aan. “Daarvoor moet je goed naar je koeien kijken”, vult Wouter aan. “Ze laten wel zien of ze zwak, ziek of slecht ter been zijn. Wij doen ons best om dat te herkennen. Mijn vader heeft hiervoor een zesde zintuig ontwikkeld.” Bovendien is de stelregel in Hoogeveen: “je moet het beste voor een koe doen, dan geeft ze ook het beste terug.”

Dat een gezonde veestapel niet altijd vanzelfsprekend is, hebben ze aan den lijve ondervonden. Een IBR uitbraak een aantal jaren geleden was de trigger om weer te gaan vaccineren. Nadat ze jarenlang vrij waren van het IBR virus in de koppel, bleek er toch besmetting te zijn op dit gesloten bedrijf. Het resulteerde in een vaccinatiebeleid. “Nu worden alle koeien geënt tegen IBR en meteen ook tegen BVD, het is onze verzekeringspremie”, geeft Roel aan. “Het kost ons wel ruim 8000 euro op jaarbasis, maar we willen het niet missen. Problemen gaan hard in zo’n grote koppel. We hebben geen tijd voor trammelant.”

‘Dag en nacht werken, dat gun je nageslacht niet’

Elk jaar een beetje groeien, zo luidde de strategie. “Maar dat ging de laatste 15 jaar wel met wat hobbels”, aldus Willie die terugdenkt aan de fosfaat reductie. “We hebben 100 koeien moeten verkopen, maar door de aankoop van fosfaat en krappere jongvee staat de teller inmiddels weer op 325 melkkoeien. De stal is vol”, zegt Wouter, die een jaar geleden zijn HAS opleiding in Dronten afrondde en thuis op het bedrijf kwam. “We moeten nog wel een paar jaar de investering in fosfaatrechten aflossen, maar dan staan er ook alweer een

aantal investeringen op de rol." Zo streven ze naar nog wat meer grond bij het bedrijf en vraagt ook het melken aandacht. Nu neemt het melken zo'n 3,5 tot 4 uur per keer in beslag. "Een dagtaak", noemt moeder Willie het werk in de 2 x 10 zij-aan-zij stal. Compagnon Anko -6 jaar in het bedrijf- neemt ook melkbeurten voor zijn rekening. "Wanneer je groot groeit kan je niet alles meer zelf doen", aldus Wouter die zich bij een nieuwe melkstal ook gaat oriënteren op melkrobots. "Roel werkt dag en nacht, dat gun je je nageslacht niet", voegt Willie toe.

Lagere tussenkalftijd, hogere productie

Met het maximaal aantal koeien in de stal streeft de melkveefamilie naar een jaarproductie van 3 miljoen kilo melk. "We kunnen nog wel optimaliseren", geeft Wouter aan. "De tussenkalftijd is boven de 400 dagen, dat kan nog wel omlaag. Maar daar hebben we vooralsnog niet op gestuurd. Wanneer koeien iets langer de tijd krijgen, voorkomen we ook problemen bij de volgende lactatie. Het blijft dus een beetje een lastig vraagstuk." Hij noemt als mogelijke oplossing die ze wel overwegen, eerder beginnen met insemineren. "Dat ligt nu op 83 dagen na kalven, maar dat moet eigenlijk naar een gemiddelde van 60 dagen. Op het wensenlijstje staan ook sensoren voor tochtdetectie en herkauwactiviteit. Nu doet Roel dat op het oog, alle 325 koeien. Dat zie ik mezelf niet doen. Wil niets over het hoofd zien." Met een lagere tussenkalftijd kan de melkproductie ook nog verder omhoog, zo schat de bedrijfsopvolger in. "We zijn van 8500 naar 9500 kilo melk gegaan, daar zit nog wel meer in." Opvallend bij deze mooie productie zijn de hoge gehalten die overeind blijven: 4,30% vet en 3,75% eiwit. Gevolg van fokkerijkeuzes: "mijn vader heeft altijd stieren gebruikt die plussen in de gehalten."

DNA onderzoek kalfjes

Het fokdoel is eiwit, goede benen en uiers. "Plus nog wat meer exterieur. Het moet allemaal kloppen, want we kunnen ons bij de vaarzen geen missers permitteren." De hoeveelheid jongvee is op het bedrijf door de fosfaatwetgeving behoorlijk gekrompen. Dankzij DNA-onderzoek - Fokken op Maat - weten de veehouders welke kalveren het meest veelbelovend zijn. "Die insemineren we met gesekest sperma. Zo krijgen we vaarskalveren die nog beter bij ons ideale plaatje passen", aldus Wouter die de genomics een 'makkelijke leidraad' noemt. "Je kan niet ruiken wat een goed kalf is. Je zal wel gek zijn om deze methode niet te gebruiken in je selectie."

Vrolijke, levendige kalveren = genieten!

Genieten van gezonde koeien begint al in het kalverhok, zo beamen dochters en zoon elkaar. “Een vrolijk, levendig kalf, daar genieten we van.” Dat begint al bij de droge koeien. Ze kalven af in een groot en schoon strohok. “Ze kalven eigenlijk allemaal zonder hulp”, is de ervaring van vader en zoon. De pasgeboren kalveren komen in schone eenlingboxen. Dan krijgen ze al vlot biest dat is verrijkt door het moederdier te vaccineren tegen diarree. En ook wat gezonde longen betreft wordt standaard preventief gewerkt. Brok, hooi, water... het ontbreekt ze aan niets, zodat ze op 24 maanden als goed ontwikkelde vaars klaar staan voor hun eerste lactatie. Op naar een lang, gezond en productief leven. Een goed voorbeeld waarmee het doel en harde werken wordt beloond, loopt nu in de stal. Een vinger wijst naar een parmantige koe. Vol trots: “We hebben de eerste koe die 10.000 kilo vet en eiwit heeft geproduceerd.”

